

Ljudmila Gnatenko (Kyiv)

GRAPHIC-ORTHOGRAPHIC SYSTEM “CHET’I MINEI IN 1489 YEAR”

First complex explored, taking into account kodikologichnikh and paleography information, graphic-orthographic system of Ukrainian handwritten sight of “Chet’i Minei in 1489 year”. History of its creation, genre belonging and composition, is specified. The amount of pistsiv sight is set and what tests they worked above, graphic orthographic features are studied each of pistsiv and their comparative analysis is conducted.

Key words: graphic-orthographic system, uzus, sound, orfograma, letter, in letters sign, ligature, diacritic sign.

Мовна мозаїка

ЯКЩО ПОЗИВАТИСЯ, ТО ЯК?

В одному з видань читаємо: *Він позивається на нотаріуса*, в іншому – *до президента*, у третьому – *проти організаторів*. Пор.: *Юристи радять письмово звернутися до нотаріуса для посвідчення договору, отримати відмову і позиватися на нотаріуса до суду* (Юридичний радник); *Попередній уряд навіть доручив Мін’юсту позиватися до президента з приводу “прихвизації” майже півтори сотні гектарів землі, цікавої для археологів* (Україна молода, 8.04.2010); *Сьогодні ці українці готові позиватися проти організаторів виборчого процесу і держави загалом* (Українська правда, 25.02.2010). Мимоволі задумуєшся, чи рівноправні для дієслова *позиватися* ці приїменниково-відмінкові форми, що називають відповідача? У професійному вжитку, тобто в судочинстві, узвичаєні дві основні приїменниково-відмінкові форми: *позиватися на кого-небудь* і *позиватися до кого-небудь*. Проте вони розрізняються значеннями своїх іменників: приїменник *на* поєднується переважно з іменниками – назвами осіб, приїменник *до*, крім цих назв, може сполучатися з назвами держави, якоїсь структури, установи тощо: *У разі недотримання умов кредитного договору Спілка має право позиватися на позичальника до суду...* (З інтернетівського видання); *Румунія збирається позиватися до України* (З інтернетівського видання); *АНТК імені Антонова позивається до Фонду держмайна через арешт АН-124* (З інтернетівського видання). Форма *проти кого-небудь* з дієсловом *позиватися* трапляється зрідка, здебільшого в непрофесійному вжитку.

Можлива ще одна приїменниково-відмінкова форма зі значенням відповідача – *з ким-небудь*, але за умови, що дієслово *позиватися* виражає значення – “мати з ким-небудь судову справу, тривалий час судитися”: *Він [шляхтич] мав діло в волость, позивався за млин з своїми спільниками, власниками того млина* (І. Нечуй-Левицький); – *Пан Стадницький знову позивається з лісовиками* (М. Стельмах).

Є кілька приїменниково-відмінкових форм, що вказують на причину, привід для позивання. Найпоширенішими з-поміж них є форми з первинними приїменниками *за*, *через* та похідним книжним приїменником *з приводу*: *Це колись було, що знав тільки сусід сусіда та й то, коли позивалися за межу* (Ю. Яновський); *Це брат його, Перс на ймення, з яким після смерті батька Гесіод почав позиватися за спадщину* (З інтернетівського видання); *Польща не має наміру позиватися до України через ненадходження російського газу* (З інтернетівського видання); *Громадяни України не можуть позиватися до Росії з приводу повернення їх заощаджень СРСР* (З інтернетівського видання).

Отже, форми, уживані з дієсловом *позиватися* для означення особи відповідача, розрізняються обсягом значень іменників та сферами свого побутування: в офіційному професійному вжитку переважають форми *на кого-небудь* і *до кого-небудь*, у непрофесійному – *проти кого-небудь*. Приїменниково-відмінкові форми, що визначають причину позивання, так само неоднакові за своїм стилістичним використанням: не мають обмежень форми з приїменниками *за* і *через*, книжне забарвлення властиве формі з приїменником *з приводу*.

Катерина Городенська